

Mednarodna konferenca:

RESCUE – KREATIVNA OBNOVA ZAPUŠČENIH INDUSTRIJSKIH OBMOČIJ V EVROPI

01. 03. 2021

Ponedeljek, 1. marec 2021, 16:30–19:30

ZOOM / Facebook Live

Povezava ZOOM: <https://us02web.zoom.us/j/84878315517>

Gostje:

Chiara Bonfiglioli, predavateljica ženskih študij in študij spolov, Univerza
Cork,

Dr. Dora Chatzi Rodopoulou, arhitektka, Univerza za tehnologijo Delft,
raziskovalka v laboratoriju za urbano okolje Fakultete za arhitekturo,
Nacionalna tehnična univerza v Atenah,

Božena Končić Badurina, vizualna umetnica,

Dr. Irfan Hošić, ustanovitelj in umetniški direktor KRAK Centra,

Miha Lovše, arhitekt,

Zahra Mani, skladateljica in kuratorica, Klanghaus

Moderatorica: Irena Borić

Program:

Konferenca se bo osredotočila na raznolike prakse regeneracije industrijske dediščine po vsej Evropi. Industrijska dediščina se nanaša na lokacije, strukture, stavbne komplekse, območja in pokrajine ter stroje, predmete ali dokumente, ki predstavljajo dokaze o preteklih ali trenutnih industrijskih procesih. Kot kompleksna družbena in kulturna zapuščina oblikuje življenje skupnosti in vpliva na velike premike v celotnih družbah in vseh vidikih javnega in zasebnega življenja. S tem razlogom želi konferenca obravnavati otipljive in neotipljive razsežnosti v ozadju industrijske dediščine, pri tem pa obravnavati širok spekter vprašanj od opuščenenih lokacij do zgodovine delavcev in organizacije dela.

Konferenca se bo odvila v okviru mednarodnega projekta RESCUE (2019–2021), ki je namenjen regeneraciji opuščenenih industrijskih lokacij z ustvarjalnostjo v Evropi. Kot taka bo združila mednarodno skupino umetnikov, delavcev v kulturi in arhitektov z namenom predstavitve lastnih praks, ki se ukvarjajo z nujnimi vprašanji obnove industrijske dediščine. Kako raziskati zgodovino zapuščenih industrijskih lokacij na način, da bi jih ponovno opredelili kot trajnostne kulturne prostore? Ali se lahko zapleteno razmerje med zgodovino, industrijsko dediščino, ljudmi in družbeno-kulturnim razvojem odraža v ustvarjalnem procesu, ki bo privedel do postulacije kulturnih strategij?

PROGRAM

16:30 **Uvod**

RESCUE International conference: Introduction by Irena Borić

16:40 **Zahra Mani: RESCUE**

Zahra Mani, glasbenica, skladateljica in kuratorica iz avstrijske organizacije Klanghaus Untergreith, bo predstavila projekt *RESCUE – Kreativna obnova zapuščenih industrijskih območij v Evropi*. »Projekt manjšega sodelovanja«, ki ga sofinancira program Ustvarjalna Evropa, združuje partnerje iz Italije, Nemčije, Slovenije in Avstrije. RESCUE se osredotoča na industrijsko dediščino, pomen dela in preobrazbe družbenih konceptov, vezanih na delo in delovne prostore, kulturno dediščino in ozaveščanje javnosti ter odločevalcev o omenjenih temah. Skozi umetniške pristope, izmenjavo, sodelovanje, dialog in inovacije,

uporaba ali interpretacija industrijskih prostorov postane orodje komunikacije in ustvarjalnih procesov v družbi. RESCUE ne išče nujno odgovorov, temveč izvedljive pristope k skupnim družbeno-kulturnim pobudam, ki jih je mogoče uresničiti znotraj določene skupnosti in med različnimi skupnostmi. Po kratkem uvodu, v katerem bo predstavila delovanje organizacije Klanghaus Untergreith, ki se osredotoča na sodobne umetniške prakse in vprašanja regionalnega delovanja, bo Zahra na kratko predstavila cilje in dejavnosti projekta RESCUE z ozirom na prilagajanje projekta trenutni Covid pandemiji. Prispevek bo zaključila s splošnim razmislekom o sicer nesigurni prihodnosti kulturnega sektorja, ki pa mora nujno biti trajnostno usmerjena.

Zahra Mani je glasbenica in skladateljica iz Pakistana in Londona. Živi in dela v Avstriji (od leta 2001), svoj čas pa preživlja tudi v Veliki Britaniji, na Hrvaškem in v Pakistanu. Njeno delo zajema skladbe za solistična glasbila, glasove in zasedbe, radijsko umetnost, zvočne instalacije ter elektroakustične in multimedijske predstave. Njene koncertne dejavnosti vključujejo solistične in skupinske nastope v živo, improvizacije ter ustvarjanje zvočnih in umetniških instalacij v javnih prostorih. Igra kontrabas, različne kitare in klavir, v Pakistanu pa je študirala indijsko klasično glasbo, kjer se je seznanila s tablo in sitarjem. V svojih skladbah in nastopih uporablja elektroniko, pri čemer se vedno osredotoča na »organski« zvok; dela sicer samo z analognimi zvoki in terenskimi posnetki, ki jih zbira v vedno večjem arhivu. Dela Zahre Mani so prežeta z njenim izrazitim kompozicijskim glasom, ki še naprej raste iz temeljne odprtosti pri slišanju in poslušanju, pri čemer vedno poskuša vključiti vsak akustično zaznaven trenutek v ustvarjalni proces. Njen pristop k zvoku je značilen za njen glasbeni jezik, ki v sebi nosi neprekinjen in nežen utrip in ki nenehno postavlja pod vprašaj tradicionalne vidike, kot so melodija, ritem, časovna struktura in akustična estetika.

RESCUE International conference: Zahra Mani

16:55 Chiara Bonfiglioli: Tekstilne tovarne in njihova industrijska dediščina v postjugoslovanskem prostoru

Industrijska dediščina tekstilnih tovarn s pretežno žensko delovno silo je morda manj vidna kot dediščina moške težke industrije v jugovzhodni Evropi, vendar je kljub temu zelo pomembna, saj so bile tekstilne tovarne ena glavnih prostorov zaposlitve žensk iz delavskega razreda v času socializma, kar simbolizira emancipacijo žensk in posodobitev odnosov med spoloma. Proces deindustrializacije in propada, ki je prizadel tekstilne tovarne in je povzročil razvrednotenje zaposlenosti žensk v industriji, je bil jedro različnih aktivističnih in umetniških projektov, ki

obsojajo kriminalne procese privatizacije, značilne za postsocialistično obdobje, in ki skušajo poudariti vrednost ženskega dela v industriji in izpostaviti tekstilne tovarne kot mesta družabnosti in pripadnosti. Chiara Bonfiglioli bo v tem pogovoru razpravljala o nekaterih od teh posegov s poudarkom na Hrvaški, z namenom poudariti navezanost mlajših generacij na tekstilno industrijsko dediščino v postjugoslovanskih državah.

*Chiara Bonfiglioli je predavateljica študij spolov in žensk na University College Cork (UCC) na Irskem. Doktorirala je na Univerzi v Utrechtu in si pridobila podoktorske štipendije na Univerzi v Edinburghu, Univerzi v Puli in na Inštitutu za človeške vede (IWM) na Dunaju. Njena raziskava obravnava nadnacionalno žensko in feministično zgodovino s posebnim poudarkom na bivši Jugoslaviji in Italiji. Je avtorica knjige *Ženske in industrija na Balkanu: Vzpon in padec jugoslovanskega tekstilnega sektorja* (orig. *Women and Industry in the Balkans: The Rise and Fall of the Yugoslav Textile Sector*, London: IB Tauris / Bloomsbury, 2019).*

RESCUE International conference: Chiara Bonfiglioli

17:20 Dora Chatzi Rodopolou: Preoblikovanje industrijske dediščine v kulturne namene na vključujoč način

V zadnjih nekaj desetletjih so naša mesta doživela eksponentni razvoj, ki je pritiskal na ponovno izumljanje svojega fizičnega in družbenega zgodovinskega okolja. Hkrati pa se v obdobju dolgotrajnih varčevalnih ukrepov in resnih družbeno-kulturnih izzivov povečuje povpraševanje po bolj pluralističnih in demokratičnih modelih odločanja glede skrbnosti in upravljanja dediščine.

Na tej predstavitvi bomo razpravljali o navdihujočem potencialu prakse ponovne uporabe industrijske dediščine za ponoven zagon evropskih mest z novo kulturno energijo na vključujoč in demokratičen način. Predmet bo preučena s kritično analizo dveh primerov tovarn, transformiranih v kulturna žarišča: Westergasfabriek v Amsterdamu in La Tabacalera v Madridu. Razpravljali bomo o ozadju in rezultatu ponovne uporabe teh primerov in jih povezali z njihovim fizičnim, kulturnim, socialnim in finančnim učinkom. Poseben poudarek bo na njihovih modelih odločanja in procesu prenove, kar prinaša koristne lekcije o alternativnih načinih za pretvorbo in upravljanje industrijske dediščine, zagotavljanju smernic in obveščenosti o prihodnji ustrezni praksi.

Dora Chatzi Rodopoulou (1985, Atene) je inženirka arhitekture in raziskovalka v Laboratoriju za urbano okolje na Fakulteti za arhitekturo

Nacionalne tehnične univerze v Atenah (NTUA). Je doktorica znanosti s področja kulturne dediščine in magistrica za ohranjanje, zaščito in ponovno uporabo stavb na Univerzi za tehnologijo Delft (TUDelft) ter magistrica arhitekturnega inženirstva na NTUA. Njena doktorska raziskava se osredotoča na prakso ponovne uporabe evropske industrijske dediščine. Njeni raziskovalni interesi so na področjih ohranjanja, prilagajanja in upravljanja arhitekturne dediščine ter na področju urbane obnove z vidika dediščine. Med letoma 2006 in 2010 in od leta 2016 dela kot raziskovalka v Laboratoriju za urbano okolje na Fakulteti za arhitekturo NTUA, kjer je sodelovala pri projektih, povezanih z beleženjem, ohranjanjem in ponovno uporabo grških zgodovinskih industrijskih lokacij ter s projekti urbanističnega načrtovanja in prenove. Bila je štipendistka Fundacije Bodosakis, British School v Atenah, Stichting fonds Catharine van Tussenbroek in fundacije Onassis. Njeno delo je bilo objavljeno v grških, nizozemskih, španskih in drugih mednarodnih revijah.

RESCUE International conference: dr. Dora Chatzi Rodopoul...

17:45 Odmor

17:55 **Miha Lovše: Opuščena stražarnica nekdanje jugoslovanske železnice, spremenjena v zasebno („pol-javno“) koncertno prizorišče**

Miha Lovše bo predstavil kratko zgodovino *Stolpa 3*, kretničarskega objekta, ki je skozi prenavo in vzpostavitev osnovne funkcionalnosti pridobil novo življenje kot koncertni prostor. Govoril bo o iztočnicah takšne iniciative, ki hkrati ohranja industrijsko dediščino in pridobiva novo prepoznavno kulturno lokacijo. Pri tem je programska in finančna neodvisnost zagotovljena izključno po principu naredi sam. Stolp 3 je od leta 2017 vpisan v Uradni register nacionalne kulturne dediščine kot edini (še) obstoječ tovrstni objekt v sklopu Glavne železniške postaje Maribor.

Miha Lovše (1976, Maribor) je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo (2006). V letih 2009–2019 je bil samostojni promotor in organizator glasbenih dogodkov. Od 2010 do 2020 je bil aktivist nevladnih organizacij na področju zdravstva in ekologije, v letih 2017–2020 pa »neodvisni kulturni delavec, producent« v skladu s slovensko delovno zakonodajo. Leta 2009 je ustanovil samostojno koncertno prizorišče – *Stolp 3*, Maribor, 2009–2019. Leta 2010 je soustanovil neodvisno filmsko skupnost – *Kino Udarnik*, ki je v letih 2010–2015 delovala v Mariboru. Leta 2017 je ustanovil neodvisno prizorišče glasbenih prireditev – *Portal: Bojler*, Maribor, 2016–2019. Miha Lovše je odgovoren za več kot 100 glasbenih dogodkov na lokacijah, kot so: *stražarnica nekdanje železnice*,

potovalni splav, redne linije vlakov, streha, železniška postaja, javna parkirišča itd.

RESCUE International conference: Miha Lovše

18:20 **Božena Končić Badurina: Ko bi tovarna trobila**

Umetniško raziskovanje industrijske dediščine otoka Korčule (2017–2020) Božene Končić Badurine je potekalo v sodelovanju z Galerijo Miroslav Kraljević (G-MK) s sedežem v Zagrebu in območnim združenjem Grey area s sedežem na Korčuli. Glavni poudarek raziskave sta bili dve tovarni – Jadranka (1892–2006), imenovana tudi Fabrika, in tovarna za predelavo in konzerviranje rib Ambalaža (1965–2006), tovarna pločevinaste embalaže v Veli Luki, kjer so ženske predstavljale 80 % delovne sile. Projekt je vključeval terensko raziskovanje in sodelovanje z lokalno skupnostjo s posebnim poudarkom na medgeneracijskem dialogu med nekdanjimi delavci v tovarni in mlado generacijo domačinov. Končni rezultat raziskave je knjiga *Ko bi tovarna trobila* (orig. *Kad bi fabrika trubila*), ki je nastala na podlagi delavnice na osnovni šoli v Veli Luki. Knjigo lahko štejemo za poskus ponovne ocenitve neoprijemljive industrijske dediščine, ki temelji na neformalnih ustnih zgodovinskih virih in spominu delavk, ter kot nov vpogled v dojetanje in konstruiranje lokalne identitete, zaznamovane z industrijsko preteklostjo.

Božena Končić Badurina (1967) je vizualna umetnica, živeča v Zagrebu. Diplomirala je iz nemškega in ruskega jezika in književnosti na Fakulteti za humanistične in družbene vede v Zagrebu. Diplomirala je tudi na grafičnem oddelku Akademije za likovno umetnost v Zagrebu. Nekatere njene samostojne razstave vključujejo *Silver City*, Galerija Vladimir Bužančić, Zagreb, 2018; *Franz-Jürgensstrasse 12*, Kunstaspekte, Düsseldorf, 2015; *Guide to the Gallery*, Galerija Forum, Zagreb, 2013; *Space for the Public*, Muzej moderne umetnosti Dubrovnik, 2012; *More Passive Than Every Passivity*, *Art in General*, New York, 2010. Sodelovala je na številnih skupinskih razstavah, kot so *Refreshing memory*, Galerija Nova, Zagreb, 2019; *Between There and There: tretje mesto pripadnosti*, *Out of Sight*, Antwerpen, 2019; *NO STOP NON STOP*, Lothringer13 Halle, München, 2018; *2. bienale industrijske umetnosti On the Shoulders of Fallen Giants*, Ljudski muzej, Labin, 2018; *FIRST BORN GIRL*, festival feministične kulture in akcije, dvorana Frosina, Skopje, 2018. Njeno delo je prejelo številne nagrade. Udeležila se je več programov umetniških rezidenc, kot so *Q21*, Dunaj, 2019; *grey area/GMK*, Korčula, 2017; *Kunstaspekte/Kulturamt*, Düsseldorf, 2015; *Umetnost na splošno*, New York, 2010.

RESCUE International conference: Božena Končić Badurina

18:45 Irfan Hošić: Urbana in kulturna preobrazba skozi prakso totalne angažiranosti - študija primera KRAK

Center za sodobno kulturo KRAK, s sedežem v bosanskem mestu Bihać, je bil ustanovljen leta 2020 kot rezultat prizadevanj na področju kritične teorije, umetniške/oblikovalske prakse in civilne vključenosti, ustvarjene v zadnjih nekaj letih okoli Mestne galerije in Oddelka za oblikovanje tekstila na Univerzi v Bihaću. Je neodvisen in samostojen prostor, ki je nastal kot rezultat nenehnih znanstvenih opazovanj in njihovega praktičnega izvajanja. Njegov konceptualni kontekst uokvirjajo postsocialistične in postindustrijske značilnosti – neuspešna in boleča preobrazba iz jugoslovanskega socializma v postjugoslovanski neoliberalni kapitalizem. Glavne oznake tega obdobja so konfliktni odnosi, depopulacija, revščina in travme.

KRAK se osredotoča na sodobno kulturo, vključno z vizualnimi umetnostmi, oblikovanjem in socialno teorijo kot okvirom za proaktivno prakso. Zamišljen je kot participativni projekt z različnimi protagonisti, ki z orodji družbene angažiranosti in urbane preobrazbe spodbujajo procese učenja, neformalnega izobraževanja in kulturne izmenjave. KRAK bo kmalu začel s svojim prvim programom za leto 2021, zastavljal bo vprašanja glede migracij, identitete, javnega prostora in vizualne kulture, ki bodo strukturirano zastavljena in artikulirana.

Irfan Hošić (1977) je leta 2011 doktoriral na Oddelku za umetnostno zgodovino na Fakulteti za humanistične in družbene vede Univerze v Zagrebu. Njegovo področje raziskovanja je moderna in sodobna umetnost, oblikovanje, moda in arhitektura. Bil je Fulbrightov gostujoči štipendist na Visoki šoli za kreativne študije in Wayne State University v Detroitu (2019–2020) in podoktorski raziskovalec na Univerzi v Gentu (2013–2014). Kot gostujoči predavatelj je poučeval na Univerzi v Michiganu, Univerzi Florida Gulf Coast, Univerzi Central Florida, Univerzi Western Kentucky, Univerzi Paderborn, Univerzi v Gradcu in Univerzi Nova v Lizboni. Hošić je prejemnik nagrade Patterns Lectures Award (Erste Stiftung in WUS Austria, 2016) in nagrade Culture Watch za novinarje (BIRN, 2012). Je avtor knjige Iz/Ven konteksta (orig. Iz/Van konteksta, Connectum Sarajevo, 2013) in glavni urednik nomadskega zina Revizor. Hošić je bil kurator Paviljona Bosne in Hercegovine na 55. beneškem bienalu (2013). Kuriral je številne razstave. Je ustanovitelj in direktor Fundacije Revizor (2016) ter ustanovitelj in umetniški vodja Centra za sodobno kulturo KRAK (Bihać, 2020). Na oddelku za tekstil Univerze v Bihaću poučuje umetnostno zgodovino in moderno umetnost in

oblikovanje.

RESCUE International conference: dr. Irfan Hošič

[MEDIJSKA OBJAVA](#)

Industrijska dediščina: ko nekdanje tovarne postanejo kulturna središča, dnevnik.si, Živa Rokavec, 18. marec 2021

Konferenca je del projekta RESCUE (2019–2021), ki ga sofinancirata program Ustvarjalna Evropa Evropske unije in Ministrstvo za javno upravo RS.

RESCUE je projekt sodelovanja manjšega obsega, ki ga sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske unije. V okviru projekta partnerji iz Italije, Nemčije, Slovenije in Avstrije srednješolcem v omogočajo raziskovanje zgodovine zapuščenih industrijskih območij, da bi skupaj zasnovali, kako le-te spremeniti v trajnostno naravnane prostore, namenjene kulturnim dejavnostim. Lokalni dijaki se udeležujejo delavnic, katerih namen je ponovno odkritje izbranega prostora, njegove industrijske preteklosti in njenega pomena za regijo in njene prebivalce. S transnacionalno izmenjavo mednarodnih partnerjev, ki projekt kurirajo, udeleženci komunicirajo na širšem območju mreže RESCUE. Zapleten odnos med zgodovino, industrijsko dediščino, ljudmi in družbenokulturnim razvojem se odraža v ustvarjalnem procesu, katerega končni produkt bo razvoj kulturne strategije, ki bi lahko pripomogla h kreativni obnovi zapuščenih industrijskih območij. RESCUE prek tesnega sodelovanja z dijaki in njihovim okoljem omogoča kulturno izmenjavo med sodelujočimi in prebivalci na lokalni ravni; slednji bodo namreč imeli možnost sodelovati v performansih, predstavitev in razstavah, ki jih bodo otroci razvili z umetniki.

Partnerji projekta:

- [Comune di Santo Stefano di Magra, IT](#)
- [Klanghaus Kultur, AT](#)
- [ibug.e.V.](#)

- [Associazione Culturale Gli Scarti](#)

Več o projektu: <https://rescue-eu.com/>

Koprodukcija: [KID KIBLA](#)

Lokacija:

ZOOM / Facebook Live

Društvo za sodobno umetnost

Transnacionalna platforma za izmenjavo kulturnih operaterjev ter produkcijo in prezentacijo sodobnih umetnosti.

KONTAKT

info@x-op.eu

NASLOV

Društvo X-OP
Tyrševa ulica 20
2000 Maribor
Slovenija

NASLOV ZA POŠILJANJE

Društvo X-OP
p.p. 1506
2113 Maribor
Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ta spletna stran uporablja piškotke

Piškotke uporabljamo za zagotovitev najboljše izkušnje na naši spletni strani. Če nadaljujete, ne da bi spremenili svoje nastavitve, bomo domnevali, da ste z veseljem prejeli vse piškotke na tej spletni strani.

[Se strinjam](#) [Preberi več](#)